

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, seu Institutio Sacerdotum, Ex Divinis Litteris Et Veterum Patrum Disciplina

**Torres, Alfonso de
Ingolstadii, 1604**

VII. De orationis puritate, & virtute. §. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT VII.
 DE ORATIONIS
 PURITATE ET VIRTUTE:
 DE LACRYMIS
 SACERDOTVM:
 DE GENVFLEXIONI-
 BVS, MANVVM ELEVATIONIBVS,
 ET
 PECTORIS TVNSIONIBVS,
 IN ORATIONE.

*De Orationis puritate, &
 virtute, §. I.*

SVMMARIVM.

RATIO iusti multum valet apud Deum. 1. 2.

3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 19.

Ea qualis esse debeat. 30. 31. 32. 33. 34. 38.

Eius commendatio, epitheta, & affectus. 39. 40.

Sacerdos tenetur orare, pro populo intercedere, & in
 lege Domini meditari. 5. 12. 16. 17. 18. 19. 29.

Et semper orare. 35. 36. 38.

Maxime quibusdam temporibus. 37.

P

Qualiter

Qualiter ad orationem accedendum, in eaque manendum. 20. 21. 22. 23. 24. 25.

Agratiarum actione oratio incipienda. 26.

Ante petitionem lacrymandum. 27.

In oratione seruanda animi tranquillitas. 28.

In ea maxima adhibenda diligentia, quia Dæmones nimium orantibus insidiantur. 28. 29. 30.

Orationis Dominica commendatio. 41. 42.

- 1 **R**EDDE viro suo vxorem, quia Propheta est: & orabit pro te, (Abraham) & viues. *Gen. 20.*
- 2 Cumque leuaret Moyſes manus, vincebat Israël: ſin autem paululum remiſſiſſet, ſuperabat Amalech, *Exod. 17.*
- 3 Cerno quod populus iſte duræ ceruicis ſit: dimitte me, vt irascatur furor meus contra eos, & deleam eos, faciamq; te in gentem magnam. *Exod. 32. Oſtendit hic Dominus ſe precibus Sanctorum poſſe retineri. S. Hyeron. ſub. Ezechielem. c. 27.*
- 4 Et rogante pro eis Sacerdote, propitiuſ erit eiſ Dominus, &c. Rogabitque pro eo Sacerdos, & pro peccato eiſ, & remittetur ei. *Leu. 4.*
- 5 Abſit à me hoc peccatum (intellige Samuelem Sacerdotē) in Dominum, vt ceſſem orare pro vobis. *1. Reg. 12.*
- 6 Et dixit vt diſperderet eos: ſi non Moyſes electuſ eiſ ſtetiſſet in conſractione in conſpectu eiſ, vt auerteret iram eiſ, &c. *Pſal. 105.*
- 7 Properans homo ſine querela deprecari pro populiſ proferens ſeruitutiſ ſuæ ſcutum orationē, &

& per incensum deprecationem allegans, resti-
tit iræ, & finem imposuit necessitati, ostendens
quoniam tuus est famulus. *Sap. 18. num. 16. Dei
potentiam iusti Sacerdotis preces impediunt. S. Hie-
ron. ad Gaudentium. ep. 12.*

Surrexit Elias Propheta, quasi ignis, & verbū ipsius 8
quasi facula ardebat, & c. verbo Domini conti-
nuit cælum, & deiecit de cælo ignem terræ. sic
amplificatus est Elias in mirabil. suis. *Eccles. 48.*

Non est qui inuocet nomen tuum; qui consurgat, 9
& teneat te: abscondisti faciem tuam à nobis,
& allisisti nos in manu iniquitatis nostrę. *Isai. 64*
Tu ergo noli orare pro populo hoc, nec assumes 10
pro eis laudem, & orationem, & non obstitas
mihi. *Jerem. 7.*

Et si Prophetę sunt, & est verbum Domini in eis: 11
occurrant Domino exercituum, vt non veni-
ant vasa, & c. *Jerem. 27.*

Consurge, lauda in nocte in principio vigilarum: 12
effunde sicut aquam cor tuum ante conspectū
Domini: leua ad eum manus tuas pro anima
paruulorum tuorum. *Tren. 2.*

Non ascendistis ex aduerso, neq; opposuistis mu- 13
rū pro domo Israël, vt staretis in prælio in die
Domini. *Ezech. 13.*

Et quæsiui de eis virum, qui interponeret sepem, 14
& staret opposito contra me pro terra, ne dissi-
parem eam: & non inueni. Et effudi super eos
indignationem meam, in igne iræ meæ con-
sumpsi eos *Ezech. 22.*

- 15** Cumque summus Sacerdos exoraret, iidem iuue-
nes eisdem vestibus amicti, astantes Heliodo-
ro, dixerunt: Oniæ Sacerdoti gratias age: nam
propter eum Dominus tibi vitam donauit, 2.
Machab. 3.
- 16** Galeam salutis assumite, per omnem orationem,
& obsecrationem orantes omni tempore in
spiritu: & in ipso vigilantes in omni instantia,
& obsecratione pro omnibus Sanctis. *Ephes. 6.*
- 17** Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum a-
ctione, *Colos. 4.*
- 18** Obsecro primum omnium fieri obsecrationes,
orationes, postulationes, gratiarum actiones
pro omnibus hominibus, &c. 1. *Timoth. 2. Vide S.*
August. ep. 59. ad Paulinum.
- 19** Infirmitur quis in vobis? inducat Presbyteros Ec-
clesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo
in nomine Domini: & oratio fidei saluabit in-
firmum, &c. Orate pro inuicem vt saluemini:
multum enim valet deprecatio iusti assidua.
Iac. 5.

Meditatio in lege Domini Sacerdoti ne- cessaria.

- 20** Cui lex meditatio est, huic præsto sunt miseri-
cordiæ, vt viuat in æternum. Quo modo enim
quis beatus esse potest sine miseratione diuinæ?
psalm. 1. Beatus autem, qui in lege Domini meditatür die
ac nocte. Sed, qui meditatür in lege, eruditur in
lege; & quem lex erudierit, Dominus erudit, qui
locutus

locutus est legem: ideoque scriptum est: Beatus, *Psal. 98.*
 quem tu erudieris Domine, & de lege tua docu-
 eris eum. Discamus ergo & nos in lege Domini
 meditari: non auocemur sæcularibus illecebris, nō
 occupemur impedimentis, sed semper ad legem
 sumus attenti. scriptum est enim: Osiusti medita- *Psal. 36.*
 bitur sapientiam, &c. Hoc in veteri testamento. *Rom. 1.*
 Audi & in nouo dicentem. Prope est verbum in
 ore tuo, & in corde tuo. Et maxime hanc medita- *Tit. 1.*
 tionem Sacerdotibus necessariam ostendit. ad Ti-
 tum scribens, quia debet Episcopus amplecti eū,
 qui secundum doctrinam est, fidelium sermonē,
 vt potens sit exhortari in doctrina sana, & eos, qui
 contra dicunt, arguere. Quod vtique intentæ, atq;
 sollicitæ meditationis est, non perfunctoriæ le- *1. Ti. 4.*
 ctionis. & ad Timotheum scribens, ait: Attende, *&c. S. Ambros. super Ps. 118. serm. 10.*

Qualiter ad orationem accedendum, in eaque manendum.

STA in orationis prece tremens, nec aliter, quā *21*
 reus Iudici assistens; vt & interiori, & exteriori ha-
 bitu fauorem iusti Iudicis concilies. *S. Io. Climacus*
gradu 7. de luctu gaudij opifice. S. Basilius in admoni-
tione ad filium spirituale.

De eodem.

QVISQVIS Deum adit, multo cum gaudio, *22*
 multoque rursus cum tremore id facere oportet.
 Tremore quidem, dum metuimus, ne videamur
 indigni, qui Deum precibus alloquamur; rursus

gaudio repleamur, reputantes honoris magnitudinem, quod Deus mortalium genus tanta ac tali sua cura dignatus sit, ut assiduo diuino colloquio frui liceat: per quod etiam illud assequimur, vt & mortales & temporarij esse desinamus; natura quidē mortales, sed colloquio, conuictuq; quem agimus, cum Deo ad immortalem vitam trans-euntes, &c. *S. Ioh. Chrysost. l. i. de orando Deum.*

De eodem.

23 *Psal. 41* Quid aliud cogitare debet Sacerdos intrans ad orationem, quam propheticum illud: Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis vsque ad domum Dei? Omnino si quidem oportet nos curiam intrare cœlestem orationis tempore; illam utique curiam, in qua Rex Regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili, & in effabili beatorum spirituum exercitu. Quanta erga cum reuerentia, quanta timore, quanta illuc humilitate accedere debet à palude sua procedens, & repens ranuncula vilis? Quam tremebundus, quam supplex; quam denique humilis, & sollicitus, & toto intentus animo maiestati gloriæ, in præsentia Angelorum, in concilio iustorum, & congregatione assistat oportet miser homuncio? in cunctis igitur actionibus nostris multa opus est animi vigilantia, sed præcipue in oratione, &c. *S. Bernard. de 4. modis orandi.*

De eodem.

24 Si quis coram aliquo Principe stat, & ipsum alloquitur,

loquitur, magno cum metu stat, & cum corporis extrinsecus, tum mentis etiam intrinsecus attentos oculos tenet periculi metu: quanto tandem maiore cum metu, trepidationeque censendum est oportere vos stare in conspectu Dei, tota mente in vnum illum intenta, neq; vsquam alio? cum ipse non hominis partem illam modo, quæ foris apparet, vt homines faciunt; sed illam etiam, quæ intus occulta oculorum aspectum fallit, clarissime peruideat? &c. *S. Basil. c. 2. de instit. monast.*

De eodem.

IN sola religiosa cogitatione totus debet spiritus occupari, ne mens diuisa effectum nequeat impetrare, quem postulat. *Cassiod. super Psal. 118.* 25

Non petendum in orationis principio, sed à gratiarum actione incipiendum.

CUM oras nolito confestim ad orationem accedere. Quod si hoc nō facis, indicio es ipse de voluntate tua, te scilicet, quod necessitate vrgeris, Deo preces adhibere. Quare, quando cunque instituis orare, omnia, teq; adeo ipsum relinquito, & ab eius glorificatione exorditor, qui omnia cōdidit: cumque in eo satis fueris commoratus, non mente vaga, neque huc, illucue temere decerrante, neq; (vt Græcorum mos est) fabulas garriens; sed de sanctis literis carpens, quæ dicas, dic: Gratias ago tibi domine propter incredibilem clementiam, & in

ferendis hominum culpis facilitatem tuam; qui peccantem me quotidie patientia tua sustines, & ad resipendum omnibus nobis potestatem facis, &c. *S. Basilius vbi sup. cap. 2. de constit. monast. S. Cyprianus de oratione Dominica. S. Ambros. lib. 6. de Sacramentis cap. 5. S. Bona. in speculo discip. cap. 6. particul. 2.*

Lacrymandum ante petitionem.

- 27 **V**TERE lacrymis ad recte orandum, antequam quidquam petas: oratione enim lacrymantis magnopere dominus delectatur, *S. Nilus c. 6. de oratione. S. Bonau. in Regno vitiorum c. 7. & in speculo disciplinae, cap. 6. particula 2. Vide inf. §. 2. de lacrymis, cap. Numquam est sine gemitu orandum. num. 16.*

Seruanda animi tranquillitas orationis tempore.

- 28 **S**EMPER quidem seruandus est quietus animus, atque ab omni perturbatione liber; sed attentius tamen, cum Domino psallimus: studente enim maxime Dæmones perturbationibus animæ nostram impedire, atque demoliri. *S. Climacus gradu 4. de obedientia.*

Orationis tempore diligentius, quam alio, dæmones insidiantur nobis, vt ab illa nos subducant.

- 29 **C**AVE diligenter, ne cogitationi illi animi tui affētiare, quæ ab orationis canone nondū peracto auellere te studeat. Habent enim morem hunc dæmones, vt faciendæ orationis temporibus per
spe-

speciosam scilicet aliquam laudabilis causæ alicuius simulationem nobis sedulo auctores sint, vt ab ea nos subducamus; vt, quam salutem afferre nobis intelligant, ab ea nos probabiliter abducant, &c. *S. Basilius serm. de abdicatione sæcul. S. Isidorus de summo bono, l. 3. c. 7. S. Gregor. l. 10. Moral. c. 17. 18. sup. cap. precedenti proximo.*

De eodem: oratio quoque non sit nimis timida, temeraria, nec tepida; sed fidelis, humilis, & feruens.

ORATIO, quanto est efficacior, si fiat vt debet, 30
tanto callidius impediri ab aduersario solet. Interdum enim grauitur impeditur oratio à pusillanimitate spiritus, & immoderato timore. Hoc autem tunc solet fieri, cum sic cogitat homo propriam infirmitatem, vt non conuertat oculos ad diuinam benignitatē. Abyssus enim abyssum inuocat, abyssus luminosa abyssum tenebrosam, abyssus misericordiæ abyssum miseriæ, &c. Sed, sicut periculum est, si fuerit oratio nimis timida, sic è contrario non minus, immo & maius periculum est, si sit oratio tepida, & non ex noua affectione procedens, &c. Quæ vero fidelis, & humilis, & feruens oratio fuerit, cælum sine dubio penetrabit. Vnde certum est, quod vacua redire non poterit. *S. Bernard. serm. 4. de Quadragesima.*

Oratio Sacerdotis sit inimicis terribilis.

TIMEAT orationem tuam, qui admonitionem 31
contempsit. Cui irasceris Sacerdos, Deum sibi

iratum, non hominem putet, &c. *Idem Bernard. di
confid. l. 4. ad fin.*

Importunitas, quę in nostra potestate sita
est, oranti necessaria.

- 32 VT concedamus, nos omnibus destitutos vir-
tutibus, &c. tamen vel importunitatem, quę om-
ni volenti suppeditat, habere possumus. Per quam
etiam solam daturam se Dominus quicquid ora-
tus fuerit, repromittit, &c. Idcirco, si cunctę nos
ex auditionū causę omnino deficient, saltem ani-
met importunitatis instantia, quę absque vlla vel
meriti, vel laboris difficultate in cuiusque volentis
sita est potestate. *Cassianus coll. 9. c. 33. S. Gregor. lib.
epist. 2.*

De eodem.

- 33 ORATIO perseverans iungit Deo, atq; ita gau-
dens assistere se Domino gloriatur. Adhærens au-
tem anima mea Domino, incipit securitatem ha-
bere, & libertatem, nec pavores sustinet timoris.
Suscepta anima tanto patrocínio dextere Dei, quo
modo poterit noceri ab aliqua potestate? &c. *S.
August. ser. 230. de tempore.*

Deus vult rogari, cogi, & quadam impor-
tunitate vinci.

- 34 IDEO tibi dicitur: Regnum Dei vim patitur, &
Mat. 11. violenti rapiunt illud. Esto ergo sedulus in oratio-
ne, esto in precibus importunus, caue ne ab oratio-
ne deficias. Si dissimulat audire quem rogas, esto
rap.

raptor, vt regnū cœlorū accipias: esto violentus, vt vim etiam ipsis inferas cœlis. Quid hac rapina locupletius? Quid hac gloriosius violentia? Bona violentia, qua Deus non offenditur, sed placatur; proximus non læditur, sed iuuatur; peccatum minuitur, non multiplicatur. Bona violentia, qua non quæritur lucrū cito periturum, sed regnum acquiritur sine fine mansurum. *S. Gregor. in Psal. 6. Pœnitentie.*

Semper orandum.

SIVE comeditis, siue bibitis, siue quid facitis, 35
omnia ad gloriam Dei facite. Accumbens mensæ, *1. Co. 10.*
ora: esitans panem, Largitori gratiam rependito:
suffulciens, firmansq; infirmas corporis vires cibo,
eius fac memineris, qui hoc te dono impertit
ad inferendam cordi tuo lætitiā, & ad multiplicitum
infirmatū non mediocre solamen. Nulla tibi est
sumendi edulij necessitas? Caue, ne prætereat
eius memoria, cuius liberali beneficio ventrem
explesti. Tunicam indueris? Gratias agito
benigno datori. Amiciris pallio? Fac in te auge
scat interior in Deum caritas, qui integumenta
largitus est hiemi æstatiq; accommoda, quibus &
vita conseruetur, & obtegatur turpitudine. Tibi
ne dies expletus abiit? Illi referto gratiam,
qui Solem quidem nobis nihil tale commeritis
indulsi, in diurnæ operationis ministerium:
ignem vero contulit illustrandæ nocti, vtque
subseruiat reliquis vitæ commoditatibus, &c.

S. Ba-

S. Basilius hom. in Martyrem Iulittam, quæst. 5. inter varias.

De eodem.

36 ORATIO nos Deo crebra commendat. Si enim
P/a. 118. Propheta dicit: Septies in die laudem dixi tibi, qui
Mat. 26 regni erat necessitatibus occupatus, quid nos facere oportet, qui legimus: Vigilate, & orate, ne intretis in tentationem? Certe solemnes orationes cum gratiarum actione sunt deferendæ, cum è somno surgimus, cum prodimus, cum cibum paramus sumere, cum sumpserimus, & hora incensis, cum denique cubitum pergimus. Sed etiam in ipso cubili volo Psalmos cum oratione Dominica frequenti contexas vice, vel cum euigilaueris, vel antequam corpus sopor irriget; vt te in ipso quietis exordio rerum sæcularium cura liberum diuina meditantem somnus inueniat, &c. *S. Ambros. l. 3. de virginibus. Vide sup. c. 6. §. 1. de horis canonicis, cap. dicebat. Iesus, n. 35.*

Quibus temporibus quotidie orandum.

37 OPORTET & stratis relictis diuino cultu præuenire Solis exortum, & cum ad mensam accedimus, & cum nos ad nocturnam quietem recipimus. Quin potius oportet singulis horis vnâ precationem offerre Deo, vt orandi cursus diei cursum æquet. Ceterum hiberno tempore decet etiam noctis maximam partem precibus impendere, ac flexis genibus multo cum tremore instare deprecationi, hoc ipso nos beatos existimantes, quod

quod Dei cultui vacamus. Dic mihi, qua fronte Solem intueberis, nisi prius adoraueris eum, qui tibi tantum bonorum largitur, ac suppeditat? Quaspe trades teipsum nocturno tempore, qualibus cum in somnijs putas tibi rem fore, nisi teipsum præmunieris orando, sed incustoditus ad somnum accefferis? Nimirum, &c. *S. Chrys. l. 1. de orando Deum.*

Magna à se peti vult Deus.

REGNUM cælorum pete tantummodo, & necessitatibus corporis tui ipse, ut dixit, providebit. Munificentissimus est enim idem, & augustissimus Rex noster, & indigne fert, quandocumque quis exiguum à se aliquid petit; quandocumque quis nostram de rebus minime ipsi conuenientibus rogat. Noli igitur tibi illum oratione tua iratum facere; sed ea petito tibi, quæ digna sunt & Rege, & Deo. Hæc autem petens ab eo, ne prius recesseris, quam quæ petis impetraueris. *S. Basil. de constit. monast. c. 2.*

Orationis commendatio, epitheta, & effectus.

MAGNA arma sunt preces, magna securitas, magnus thesaurus, magnus portus, refugij locus, modo sobrij, & ynde quaque mente nostra collecta, inimicoque nostræ salutis nullo aditu permisso, Dominum adeamus. Scit enim hostis noster, &c. *S. Chrysost. hom. 30. in Genes. quam lege Effec-*
tus

*Etus orationis varios vide apud S. Bonau. de processu
7. Relig. c. 9. cum sequentibus.*

De eodem.

- 40 ORATIO sancta, columna sanctarum virtutum, deitatis scala, viduarum maritus, Angelorum cognata, fundamentum fidei, monachorum corona, coniugatorum leuamen. Beatus qui te amat, beatior qui te frequentat: beatus qui te adstringit, sed beatior qui in te perseuerat: beatus qui tecum lacrymas fundit, quoniam holocaustum sanctum Deo & immaculatum offerre non dubitamus. *S. August. serm. 22. ad fratres in eremo. Vide Cassianum collat. 9. & 10.*

De oratione Dominica.

- 41 COMPENDIIS paucorum verborum quot attinguntur edicta Prophetarum, Euangeliorum, Apostolorum, sermones Domini, parabola, exempla, praecepta, quot simul expunguntur officia Dei: honor in patre, fides, testimonium in nomine, oblatio obsequij in voluntate, commemoratio spei in regno, petitio vitae in pane exomologesis debitorum in deprecatione, sollicitudo tentationum in postulatione tutelae. Quid mirum? Deus solus docere potuit, ut se vellet orari. Ab ipso igitur ordinata religio orationis, & de spiritu ipsius, iam tunc cum ex ore diuino ferretur, animata suo priuilegio, ascendit in caelum, commendans patri, quae filius docuit. *Tertullianus de oratione in Anacephalaeosi.*

De

De eadem.

QVAMLIBET alia verba dicamus, quæ affectus ⁴²
 orantis vel præcedendo format, vt clareat, vel con-
 sequendo attendit, vt crescat, nihil aliud dicimus,
 quam quod in Dominica oratione positum est,
 si recte & congruenter oramus. S. August. ep. 121.
 ad Probam, vbi cap. 11. breuiter explicat orationem
 Dominicam, & in Enchiridio vltra medium. De eius
 expositione vide etiam S. Cyrillum. catechesi mystag.
 5. & S. Cyprianum de oratione Dominica. S. Hieron. l.
 3. contra Pelagianos. S. Gregorium Nyssenum per quin-
 que homilias. & S. Bernardum serm. 6. de Quadagesi-
 ma. Cassianum coll. 9. c. 17. Concil. Toletan. 4. cap. 9. & S.
 Bonau. de Processu 7. Relig. c. 4.

De Lacrymis Sacerdotum

§. II.

SVMMARIVM.

ASSIDVE lacrymæ in oculis Sanctorum, &
 Sacerdotum. 1. 2. 3. 5. 16.
 Eorum enim sunt arma. 6.

Ideo semper cum lacrymis orandum. 16.

Qui non sentit præsentia mala, nec desiderat futura bo-
 na, qui non luget. 17.

Lacrymis anima illuminatur, & fiduciam conci-
 pit. 18.

Ideo diligenter conseruanda, & quæ sint vera. 19.

Pro

Pro peccatis populi effundenda. 7. 8. 15.

Maxime inter audiendas confessiones, exemplo S. Ambrosij. 9.

Quia sunt peccatorum spongia. 15.

Et Angelorum letitia nostra suspiria. 11.

Et sunt beati, nec facile peccabunt, qui lugent. 12. 13. 14.

Qualiter S. Augustinus flebat inter audienda diuina officia. 10.

1 **L**ABORAVI in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo. *Psal. 6.*

2 Cinerem tamquam panem manducabam, & potum meum cum fletu miscebam. *Psal. 101.*

3 Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? & plorabo die, ac nocte interfectos filiae populi mei. *Ierem. 9.*

4 Attingite vos, & plangite Sacerdotes, vlulate ministri altaris: ingredimini, cubate in sacco ministri Dei mei: quoniam interijt de domo Dei vestri sacrificium, & libatio. *Ioël. 1.*

5 Inter vestibulum & altare plorabunt Sacerdotes ministri Domini, & dicent, &c. *Ioël. 2.*

Lacrymæ sunt Sacerdotis arma, & munimenta.

6 **D**OLERE potero, potero flere, potero gemere aduersus arma, milites Gothos quoque. Lacrymæ mea arma sunt: talia enim munimenta sunt Sacerdotis. Aliter nec debeo, nec possum resistere, &c.

S. Am.

*S. Ambros. post epist. 32. l. 5. in oratione contra Auxen-
rium 23. q. 8. c. Conuenior. §. quid ergo.*

Sacerdotes boni deflere debent peccata populi.

BONI Sacerdotes populi debent delicta defle- 7
re, & totos se planctibus tradere, imitantes Iere-
miam Prophetam, dicentem: Quis dabit capiti *Ier. 9.*
meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum; &
plorabo die ac nocte interfectos populi mei. tam-
quā propria igitur delicta, plebis peccata Sacerdos
flere debet; sed affectu compatiendi, non accusa-
tione commissi. *S. Isido. de sum. bono l. 3. c. 46.*

Sacerdotes sancti quotidie flere debent.

CVM Sancti semetipsos sentiunt terrenæ cogi- 8
tationis pondere prægrauatos, ab illa mentis pu-
ritate decidere, & inuitos, immo vero etiam ne-
scientes, in legem peccati, mortisque traduci; at-
que (vt cætera prætermittam) bonis quidem, ac
iustis, sed tamen terrenis à conspectu Dei operi-
bus auocari, habent profecto, pro quibus ad De-
um iugiter ingemiscant; habent, pro quibus in ve-
ritate humiliati, atque compuncti, non verbis tan-
tum, sed affectu semetipsos pronuntient peccato-
res: & veniam pro omnibus, quæ quotidie supe-
rati fragilitate carnis incurrunt, & gratiam Dei
iugiter postulantes, veras poenitentiae lacrymas in-
desinenter effundant, &c. Et ideo quotidianis su-
spirijs sancti omnes pro hac substantiæ suæ fra-
gilitate

gilitate compuncti, dum cogitationum varietates,
 & conscientiae suae latebras, ac penetralia perscru-
 tantur, suppliciter clamant: Non intres in iudi-
 cium cum seruo tuo Domine, quia non iustifica-
 bitur in conspectu tuo omnis viuens, &c. *Cassianus*
coll. 23. c. 20. iuncto c. 17.

Idem faciendum inter audiendas confes-
 siones.

9 Quando Presbyteri audiunt confessiones, vt sup. c.
 5. de Sacramentorum ministracione, n. 25. vt faciebat S.
Ambrosius, ibidem num. 22. cap. Beatus Ambrosius.

Qualiter flebat S. August. inter audien-
 dum Diuina officia in Ecclesia.

10 Vide sup. c. 6. de Horis canonicis. §. I. cap. Quantum
 fleui, num. 44.

Seminemus hominibus bonum exem-
 plum per aperta opera, seminemus An-
 gelis gaudium magnum per occulta
 suspiria.

11 S. Bernard. serm. 30.

Beati qui lugent.

12 BEATVS Sacerdos, qui studiose & considerate
 luctum quaerit, & lacrymas in hac vita, tamquam
 pretiosas margaritas, fundit in conspectu Dei. S.
Nilus de oratione c. 63.

De

De eodem.

Beatus, cuius anima, velut arbor nuper sata, 13
 crebris gemitibus ac lacrymis, tamquam oppor-
 tunis auris & aquis fouetur, & irrigatur: & qui bo-
 nas cogitationum plantas precationibus & lacry-
 mis fouet, & irrigat, vt fructus Deo gratos ferat.
Idem S. Nilus c. 67. Ibidem.

Qui lacrymas fundit non facile pecca-
 bit.

SACERDOS, qui luctum amplectitur, haud fa- 14
 cile peccabit: &, qui cordis vacat compunctioni,
 non cogitat malum. Ex compunctione nascitur
 fletus, in fletu autem à malis temperamus. S.
Ephraëm de vita spirituali c. 49.

Spongia peccatorum tuorum, & populi,
 lacrymæ tuæ sint. Grandis earum vir-
 tus, &c.

S. Chrysost. super Psal. 50.

Semper orandum cum lacrymis. 15

NUMQUAM est sine gemitu orandum. Nam 16
 peccatorum recordatio mærorem gignit: dum
 enim oramus, ad memoriam culpam reducimus,
 & magis tunc reos nos esse cognoscimus. Ideo-
 que, cum Deo assistimus, gemere & flere debe-
 mus, reminiscens, quam graui sunt scelera, quæ
 commisimus, quamq; dira inferni supplicia, quæ
 timemus. S. Isid. de summo bono l. 3. c. 7. Vide sup. c. 7. §.
 1. de orationis puritate, cap. Vtere Lacrymis, num. 27.

Q 2

Qui

Qui non luget, nec sentit præsentia mala,
nec desiderat futura bona.

- 17 SI non plangis, plane non sentis animæ vulnera, conscientia læsionem; sed nec futura satis gaudia concupiscis, si non quotidie postules ea cum lacrymis. *S. Bonau. in Pharetra l. 2. c. 18. ex S. Bernardo. serm. 3. de quadragesima.*

In lacrymis anima illuminatur, & fiduciam concipit.

- 18 TVNC anima illuminatur, quando ad lacrymas compungitur, &c. Lacrymæ apud Deum semper nobis dant fiduciam magnam, &c. *Idem S. Bernard. in modo bene Viuendi, serm. 9.*

Spontaneæ lacrymæ sedulo conseruandæ, & quæ sint veræ.

- 19 QVOTIES anima, nil etiam curantibus, vel studiose operantibus nobis, in lacrymas vi secretæ compunctionis excitata, in solo fletu requieuerit, curramus sollicitè. Dominus enim non vocatus aduenit, spongiamq; diuini amoris & refrigerij piarum lacrymarum aquam nobis clemens porrigit, quibus deleantur scelera chirographi nostri. Serua eam, vt pupillâ oculi tui, donec sponte abeat. Longa enim maior est huiusmodi compunctionis vis, quam eius, quam studio nostro, & labore acquisiuimus, &c. Solet adulterina compunctio elationem gignere; ea vero, quæ laudabilis, & probata

bata est, consolationem, &c. Noli antequam perfecte emunderis, lacrymarum tuarum imbribus credere: neq; enim habet fidem vinum statim è torcularibus expressum, &c. Sane absq; metu ruinæ est, qui ex mortis, scelerumq; memoria genas suas viuentium aquarum perpetuis imbribus rigat, &c. *S. Io. Climacus de luctu gaudij opifice, gradu 7.*

*De genuflexionibus, manuum
elevationibus, & pectoris
tunfionibus in ora-
tione, §. III.*

SUMMARIVM.

ANCTI veteris, & noui Testamenti, inter orandum genua flectebant, & manus in cælum leuabant. 1. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12.

Etiam ipse Dominus. 3.

Genua autem non flectuntur diebus Resurrectionis, nec Dominicis, & quare. 12.

Manuum eleuatio, quid notet. 13. 14.

Pectoris tunfio, quid. 9. 15. 16.

FACTVM est, cum compleffet Salomon orans Dominum omnem orationem, surrexit de conspectu altaris Domini: vtrumque enim genu in terram fixerat, & manus expanderat in cælum. 3. Reg. 8.

Q 3

Flexis

- 2 Flexis genibus Salomon cōtra vniuersam multitudinem Israël, & palmis in cælum leuatis, ait: Domine Deus Israël, &c. 2. *Paralip.* 6.
- 3 Auulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: & positis genibus orabat. *Luc.* 22.
- 4 Eiectis omnibus foras Petrus ponens genua orauit. *Act.* 9. 20. 21. *Is.* 45. *Rom.* 14. *Philipp.* 2.
- 5 Cumq; leuaret Moyse manus, vincebat Israël: sin autem paululum remisisset, superabat Amalec. *Exod.* 17. De cuius rei significatione vide S. Isidorum in *Exod.* c. 25.
- 6 Clamaui ad te Domine, tota die expandi ad te manus meas. *Psal.* 87.
- 7 Leuemus corda nostra cum manibus ad Dominum in cœlos. *Tren.* 3. Cor cum manibus leuat, qui orationem cum opere subleuat. S. Isid. de summo bono l. 3. c. 7.
- 8 Volo vos orare in omni loco, leuantes puras manus coram Domino. 1. *Tim.* 2.
- 9 Publicanus à longe stans percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. *Luc.* 18.

Genuflexionibus Deum placari.

- 10 QUANDO non geniculationibus, & ieiunationibus nostris etiam sic cittates sunt depulsæ? &c. *Tertullianus ad Speculam, de fuga in persecutione.*

Oran-

Orandum genibus flexis omni tempore,
præterquam Dominicis, & Resurre-
ctionis diebus.

SCIENDVM, quod, exceptis diebus Dominicis, II
& illis solemnitatibus; quibus sancta & vniuersa-
lis Ecclesia ob recordationem Dominicæ Resur-
rectionis solet stando orare, fixis in terram geni-
bus, suppliciter clementiam nobis profuturam,
nostrorumq; criminum indulgentiam deposcen-
dam esse. Cuius rei in Euangelio ipse Dominus *Luc. 22.*
dedit exemplum. Sed & Stephanum Martyrem, & *Act. 7. 9*
Apostolum Paulum eadē fecisse liber Actuum Apo- *20. 21.*
stolorum testis est. Ex quibus intelligi datur, oportere Christianū humiliter in terram prosterni, ne forte illi dicatur: Cur superbis terra, & cinis? *Conc. Turon. c. 37. Burchardus l. 3. c. 235. l. 13. c. 9. S. Basil. l. 3. aduersus Eunomium, & serm. 27. de Spiritu sancto. Epiphanius l. 3. aduersus hereses. Ven. Beda serm. inf. oct. Ascens. dist. 30. c. si quis Presbyter.*

De eodem: & quid indicet genuum fle-
xio.

SED & genua in his Resurrectionis Dominicæ 12
diebus in oratione iuxta morem minime flecti-
mus: quia genuum inflexio pœnitentiæ, & luctus
indiciū est. Quod etiam obseruandum in omni-
bus Dominicis diebus, propter eiusdē Resurrecti-
onis, vel Dominicæ, vel nostræ Sacramenta Patres
instituerūt. *Ven. Beda ser. inf. oct. Ascens. Conc. Nicænū*

de cons. dist. 3. c. quoniam. Sexta Synodus c. 90. Cassianus coll. 21. c. 11. 20. Martinus Bracharensis Episcopus dist. 30. c. si quis Presbyter. S. Basilius serm. 27. de Spiritu sancto.

Manuum eleuatio, quid indicet.

- 13 SI in pristinam actionis vitam (quantum Dominus vos custodire dignabitur) redire non valeatis, manus vestras in sublime porrigentes, ostendite: quia magis cœlestia, quam terrena diligatis, & vestra iam conuersatio in cœlis est. S. Eligius hom. 8. in die Cœnæ Domini ad publice pœnitentes, in Appen- dice Bibliothecæ Sanctorum Patrum.

De eodem: ex naturali paruulorum instinctu.

- 14 CUM manus fuerit in sublime expassa per secretam operum distinctionem, tunc mentis nostræ perspicacitas acriores resumit vires, id quod Israël dicitur. Proinde obserua, hic non esse dictum: Cum eleuaueritis manus vestras, sed, Cum extenderitis. Si quidem eleuat, qui cœlestia quaerit: extendit autem, & qui indignus est corporalis subsidij. Cum igitur extensio manuum identidem fiat ab ipsis infantibus per affectum erga nutrices, aut matres, hisce verbis declarat vim affectiuam eorū, qui preces effundebant. S. Basil. super c. 1. Isaie. Eleuare manus, hoc est, opera & actus eleuare ad Deum, & non habere actus deorsum deiectos, & humi iacentes, sed eo placitos, & ad
cœlum

cœlum erectos. Eleuat ergo manus, qui thesaurizat in cœlum, &c. *Origenes hom. 11. in c. 17. Exod.*

Pectoris tunfio quid noter.

CONFITENDO, puniendo peccata tua, quid ali-
ud significat pectorum tunfio, nisi forte putamus
ossa nostra aliquid peccasse, cum cœdimus & tun-
dimus pectus? sed significamus vos cor conterere,
vt à Domino dirigatur. *S. August. super Ps. 246. &
ser. 80. 36. de verbis Domini, & 48. de tempore. Tun-
fio pectoris, obtritio cordis. Idem Ps. 31. Enarrat. 2.*

De eodem.

PECTVS percutimus, signantes, quod nequiter
egimus, displicere nobis: ac ideo, antequam Deus
feriat, id nos in nobis ipsis ferire; & ante-
quam extrema relatio veniat, com-
missum poenitentia digna pu-
nire. *Nicolaus. 1. cum respon-
sis ad consulta Bulgar.*

cap. 54.

Q 5

CAP.